

som her er Gjenstand for Behandling, idet han nemlig stadig talte om, at Ministeren ikke fik Noget. Pointen er dog virkelig ikke, om den nuværende høitærede Minister eller en anden Minister faar bevilget Noget; men Pointen er, om Skolelærerne faae Noget, og det er det, jeg tror, bliver meget tvivlsomt, naar man følger den Vej, som det ærede Medlem anviste os. Naar Forholdet er det, som ogsaa det ærede Medlem indrømmede, at der rundt omkring fra Landet har fra mange Sider — ogsaa fra andre Sider end Skolelærernes — været stillet Fordring om, at disses Lønning skulde forbedres, forekommer det mig, at man maa være den høitærede Minister taknemlig, fordi han har forsøgt at imødeforme den tilstedeværende Trang, navnlig naar det sker paa den her foreslaaede Maade, nemlig ved at give Alderstillæg og ved i meget høi Grad at lade Staten komme Kommunerne til Hjælp. Jeg skal ikke her komme nærmere ind paa, hvorvidt Kommunerne maasse ere naturligt kaldede til at gjøre Noget for Lærerne eller ikke; Erfaringen er, at Kommunerne meget faa Steder have gjort Noget. Det kunde maasse synes underligt, at de ikke have gjort det, da det maasse kan siges, at saaledes som Forholdene ere ordnede efter vor Lovgivning, er Almueskolevesenet vistnok væsentlig en Kommunesag, men det skal jeg ikke komme ind paa; Faktum er, at Kommunerne ikke have gjort Noget, og at Lærerne paa Grund deraf have henvendt sig dels til Rigsdagens forskjellige Afdelinger, dels til Administrationen, for paa den Maade at opnaa, hvad de ønskede. Med Hensyn til det næste Punkt, som jeg berørte, nemlig Maaden, hvorpaa Sagen skulde fremmes, ser jeg ikke rettere, end at det foreliggende Lovforslag gaar den rigtige Vej. Det forsøger, som bekendt, at ordne Sagen gennem Alderstillæg, Noget, der ikke blot er anbefalet i de Andragender, der foreligge fra Skolelærere, men tillige har vundet stærk Tilslutning her i Thinget, naar Spørgsmaalet har været om at ordne Forhold af denne Art. Men jeg kommer tilbage til et andet Punkt, som jeg før nævnte, nemlig Maaden, hvorpaa Pengene skulde komme til Veie. Den høitærede Minister foreslaar, hvad jeg ligeledes anser for meget rigtigt, at lade Statskassen hovedsagelig bære den forsøgede Udgift. Jeg ser ikke, at der principielt kan være noget til Hinder for, at Staten, saaledes som foreslaaet, kommer Skolefondene og derigennem Kommunerne til Hjælp, saameget mindre, som jo allerede den bestaaende Lovgivning kjender Saadant, idet baade Loven af 8de Marts 1856 og den sig dertil sluttende Lov af 2den Juli 1870 gaar ud paa det samme. Der kan altsaa ikke principielt eller i Medfør af Lovgivningens almindelige Grundsaetninger være noget til Hinder for at gaa denne Vej, og dertil kommer, at Statskassen er velforsynet med Penge, hvorimod Kommunerne Udgifter ere meget

betydelige. — Der er dernæst ved en Sag som denne det særlige Hensyn at tage, at der ikke maa foretages Noget, hvorved en endelig Skole-reform kunde foregribes; men paa den anden Side vilde det ikke være ønskeligt at lade Lærerne vente, indtil en endelig Skole-reform blev vedtaget, navnlig en Skole-reform, som vilde behage Moltallet i dette Thing, thi da tror jeg, at Lærerne vilde komme til at vente længe. Derfor tror jeg ogsaa, at man i Lovforslaget er slaaet ind paa den rette Vej, idet man paa Grundlag af den bestaaende Lovgivning og ved en videre Udvikling deraf har søgt at fyldestgjøre Diemebet. Jeg ser nemlig ikke rettere, end at det, som er noget Væsentligt i det foreliggende Forslag, er, saaledes som jeg før berørte, det Grundlag, der er givet for Lærernes Lønning, dels i Anordningen af 1814, som selvstændigt endnu staar ved Magt, dels i Lovene af 1856 og 1870. Grundlaget er altsaa netop det samme som det, der her er søgt videre udviklet, idet man i det foreliggende Forslag kun søger at skaffe de yderligere Midler tilstede, der ere fornødne for at kunne fyldestgjøre de Krav paa en forbedret Lønning, som med fuldkommen Høie — jeg kan i al Fald ikke se rettere — reises fra Lærernes Side. Der vil altsaa, saa vidt jeg ser, ved at fremme det foreliggende Forslag opnaas for det Første det Negative, at der ikke er lagt nogenfomhelst Hindring i Veien for en Skole-reform, idet Forslaget, som sagt, ikke bygger paa andre Principer end dem, der allerede ere tilstede i Lovgivningen, men kun udvikler dem nærmere, for at skaffe de fornødne Midler. Dernæst opnaas der det Positive — og jeg kan ikke se rettere, end at det er Hovedsagen i Forslaget — at man skaffer Midler tilstede til at fremme en Sag, hvis Ordning ogsaa den første ærede Taler (S. M. Hansen) har indrømmet at være paatrængende nødvendig. Hvis derimod det høie Thing vil gaa den Vej, som dette ærede Medlem foreslaar at gaa, ser jeg, som allerede udtalt i Begyndelsen af mit Foredrag, ikke rettere, end at vi, naar vi komme til Behandlingen af Timantsloven, ville støde paa akkurat de samme store Vanskeligheder som ifjor, at det nemlig ikke lykkes at faae formuleret et Forslag, der vil kunne vinde Tilslutning heri Thinget, i det andet Thing og hos Ministeren, saa at vi altsaa vilde komme til det meget beklagelige Resultat, at se ogsaa denne Samling gaa hen, uden at faae vedtaget en Forbedring af Skolelærernes Lønning. Det er et Resultat, som jeg for mit Bedkommende i høi Grad vilde beklage, og jeg vil derfor tillade mig at udtale et bestemt Haab om, at Thinget ikke vil følge den af det ærede Medlem antydede Vej, nemlig fra at affære al videre Behandling af denne Sag ved at nægte den Overgang til anden Behandling. Det er naturligtvis kun et bestemt Ønske fra min Side; men jeg vil dog endnu